

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

دانشکده پرستای و مامایی

فرم طرح دوره درس پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

نام درس: پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان تعداد واحد: نوع واحد: 3 مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری دروس پیشنیاز: - تاریخ امتحان میان ترم: اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ تاریخ امتحان پایان ترم: ۱۴۰۴/۳/۲۷	مدرس: دکتر شادی گلی- نرگس طوقیان مکان کلاس: کلاس: ۱۰۱-۱۰۹ روز کلاس: دوشنبه - یکشنبه لینک دفتر کار مجازی: http://vs.iaun.ac.ir/m3155 آدرس پست الکترونیکی: shadi_goli@yahoo.com toghiann@gmail.com
---	--

هدف کلی: این درس بر پی ریزی یک جامعه سالم و بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان قلمرو فعالیت مادر و کودک، سلامت زن بعنوان یک اولویت در ارائه مراقبتهای بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی، اهمیت آموزش در تامین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران و نوزادان و پیشگیری از عوارض نامطلوب در دوران بلوغ بارداری و زایمان و یائسگی شرح داده می شوند.

اهداف اختصاصی:

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

1. اهداف و قلمرو فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان را تعریف کند.
2. نظام ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان را توضیح دهد و عوامل موثر بر آن و شاخص های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان را توصیف نماید. (میزان های تولد و مرگ و میر مادر و نوزاد)
3. در مورد قوانین موجود در مورد بیماران بحث کند.
4. پنج مرحله فرآیند پرستاری را فهرست کند.
5. در مورد چگونگی تاثیر فرهنگ بر مراقبت از بیمار در طی تولد بحث کند.
6. تفکر انتقادی را در پرستاری بهداشت مادران و نوزادان بکار گیرد.
7. خانواده را تعریف کرده ویژگی های چهار نوع خانواده را با هم مقایسه کند.
8. اهمیت سلامت زن در جامعه را توضیح داده و نظر اسلام نسبت به سلامت زن را شرح دهد.
9. اعضای دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زن را نام برده و توضیح دهد.
10. چرخه های قاعدگی و تخمک گذاری را توصیف کند.
11. در مورد باروری و لقاح در انسان توضیح دهد.
12. در مورد رشد و تکامل جنین بحث کند.
13. رشد و تکامل و وظیفه جفت را توضیح دهد.

۱۴. گردش خون دوره جنینی را با پس از زایمان مقایسه کند.
۱۵. وظایف مایع آمنیوتیک و بند ناف را فهرست کند.
۱۶. واژه های موجود در بارداری را تعریف کند.
۱۷. تاریخ مورد نظر زایمان و سن حاملگی را محاسبه کند.
۱۸. تفاوت بین علائم احتمالی، فرضی و قطعی را برشمارد.
۱۹. تغییرات فیزیولوژیک در بارداری را توضیح دهد. (گوارش، ادراری، پوست، گردش خون، دستگاه تناسلی و.....)
۲۰. تغییرات روانی در بارداری را توضیح دهد.
۲۱. تکامل وظایف مادری در حاملگی را توضیح دهد.
۲۲. در مورد مراقبتهای ارائه شده در طی بارداری توضیح دهد. (اولین ویزیت و ویزیت های بارداری متوالی)
۲۳. علل ناراحتی های رایج در هنگام بارداری را توضیح دهد و روش مناسب تسکین آن را بیان کند.
۲۴. تغییرات رژیم غذایی در دوران بارداری را شرح دهد.
۲۵. در مورد مزایا و محدودیت های واکسیناسیون طی بارداری بحث کند.
۲۶. در مورد الگوی تنفسی در لیبر و زایمان توضیح دهد.
۲۷. در مورد ورزش برای افزایش مقاومت و کشش عضلانی جهت آماده سازی تولد کودک توضیح دهد.
۲۸. خطرات مصرف دارو و در معرض اشعه ایکس قرار گرفتن و سیگار و مواد مخدر را بیان کند.
۲۹. روشهای ارزیابی سلامت جنین حین بارداری را توضیح دهد (سونوگرافی، آمنیوسنتز، نمونه گیری از پرزهای کوریونی، بیوفیزیکال پروفایل، NST، مانیتورینگ داخلی و خارجی)
۳۰. الگوهای نامطمئن قلب جنین را توصیف کند.
۳۱. هدف از انجام آمنیوفیوژن را بیان کند.
۳۲. اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان را توضیح دهد.
۳۳. اختلالات کروموزومی و ژنی را نام برده و نحوه تشخیص آن را توصیف کند.
۳۴. مشاوره ژنتیک را شرح داده و نقش پرستار در این مورد را بیان کند.
۳۵. استخوانها، درزها و فونتانل های سر جنین را تشریح کند.
۳۶. دیلاتاسیون، افسمان، وضع، قواره، قرار ایستگاه و نمایش جنین را توضیح دهد و روشهای تشخیص آن را توضیح دهد.
۳۷. استخوانهای لگن را نام برده و انواع لگن و اقطار آن را توصیف کند.
۳۸. نحوه پلویمتری را شرح دهد.
۳۹. تئوریهای مربوط به شروع زایمان را توضیح دهد.
۴۰. مکانیسم زایمان طبیعی را به ترتیب وقوع فهرست کند.
۴۱. سه ویژگی بارز انقباضات زایمانی را فهرست کند.
۴۲. تفاوت بین زایمان حقیقی و کاذب را بیان کند.
۴۳. چهار مرحله زایمان را تعریف کند.
۴۴. تغییرات فیزیولوژیک و مراقبتهای پرستاری حین زایمان را توصیف کند.
۴۵. اهمیت حمایت روانی در طی زایمان را بیان کند.
۴۶. علل در زایمان را فهرست کند.
۴۷. روش های کاهش درد غیر دارویی و دارویی را نام برده و در هر مورد مختصراً توضیح دهد.
۴۸. دوره نقاهت پس از زایمان را تعریف کند.
۴۹. تغییرات فیزیولوژیک و مراقبتهای پرستاری پس از زایمان را توصیف کند.
۵۰. اندوه پس از زایمان را شرح دهد.
۵۱. روش های سازگاری خانواده با تولد نوزاد را توصیف کند.
۵۲. والدی را تعریف کرده و عوامل موثر بر رفتار والدی را نام ببرد.
۵۳. تنظیم خانواده را تعریف کرده و تاریخچه و اهداف آن را تشریح کند.

۵۴. انواع روشهای پیشگیری را نام برده و در مورد مکانیسم اثر، عوارض، طرز استفاده و موارد منع استفاده هر یک توضیح دهد.
۵۵. نقش پرستار را در مشاوره تنظیم خانواده و آموزش به مددجو شرح دهد.
۵۶. روشهای پیشگیری از بارداری اضطراری را توضیح دهد.
۵۷. نحوه ارزشیابی برنامه های تنظیم خانواده را توضیح دهد.
۵۸. نوزادان طبیعی ، نارس کم وزن و دیررس را تعریف کرده و مشخصات و مراقبتهای پرستاری مربوط توضیح دهد .
۵۹. اختلالات همولتیک نوزاد، یرقان فیزیولوژیک و پاتولوژیک را با ذکر علائم علل و مراقبتهای پرستاری مربوطه با توجه به تشخیص های پرستاری (فتوتراپی ، دارودرمانی و تعویض خون) را توضیح دهد.
۶۰. با ذکر علل و علائم، مراقبتهای مربوط به هیپوترمی در نوزاد و هیپو گلیسمی، خفگی در نوزاد را تشریح کند.
۶۱. سندرم دیسترس تنفسی در نوزاد را با ذکر علل ،علائم، تشخیص، درمان و مراقبتهای پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری را توضیح دهد.
۶۲. مراقبت های پرستاری بعد از تولد نوزاد را توضیح دهد و بتواند نحوه صحیح تغذیه نوزاد را تشریح نماید
۶۳. در مورد احیای نوزاد اقدامات لازم را لیست نماید.

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را میتوان با دادن Hand out ویا معرفی منابع به عهده دانشجو است (Self-study).

حیطه نگرشی

۱. در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد و با دقت گوش دهد.
۲. در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.
۳. در مورد موضوع مطرح شده اظهار نظر کند.

حیطه مهارتی

۱. آناتومی دستگاه تناسلی زن را بر روی مولژ بطور کامل توضیح دهد.
۲. مکانیسم زایمان طبیعی را بطور صحیح بر روی مولژ انجام دهد.
۳. استخوانهای لگن را بر روی مولژ توضیح دهد.
۴. بتواند آموزش صحیح شیردهی را برای مادر نوزاد و سایر دانشجویان توضیح دهد.
۵. مراقبت های پرستاری از نوزاد را بر اساس اولویت انجام دهد.

توضیحات: بارم بندی و تعداد ساعات هر کدام از مباحث به صورت زیر می باشد. استثناء در این ترم ۲,۵ واحد درسی بجای ۲۰ جلسه در ۱۶ جلسه دوساعته برگزار می گردد.(بجای یکساعت و نیم)

ردیف	عنوان مبحث	ساعت
۱	آناتومی و فیزیولوژی	۱۴
۲	بارداری و زایمان	۱۴
۳	نوزاد-شیر مادر	۱۰
۴	تنظیم خانواده	۴

چگونگی فعالیت استاد: حضور و غیاب - ارائه قوانین و مقررات کلاس- پرسش های حین درس - تکالیف ارجاعی برای دانشجویان در خارج از کلاس - طرح سوالات - امتحان میان ترم و پایان ترم

شیوه تدریس: روش تدریس به شکل سخنرانی ، پرسش و پاسخ و بحثهای گروهی در راستای عناوین درسی می باشد.

وسایل کمک آموزشی: تخته سفید- ویدئو پروژکتور

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری و آنلاین):

۱- نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس:

الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه یا مسئول درس مربوطه مجاز شناخته شود.

ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

- یک جلسه غیبت غیرموجه قابل بخشش

- دو جلسه غیبت غیرموجه کسر ۰/۵ نمره

- سه جلسه غیبت غیرموجه کسر ۰/۷۵ نمره

- چهار جلسه غیبت غیرموجه کسر ۱ نمره

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به حذف درس خواهد شد.

دانشجویان گرامی توجه نمایند در دروسی که بیش از یک استاد مبحث را تدریس می نماید غیبت دانشجو در تمامی جلسات واحد درسی ملاک تصمیم گیری خواهد بود.

چگونگی فعالیت دانشجو:

۱- حضور منظم و به موقع در کلاس

۲- شرکت فعال در مباحث درسی

۳- مطالعه منابع معرفی شده

۴- شرکت در امتحان در تاریخ مقرر و کسب حداقل نمره تعیین شده

۵- ترجمه متون انگلیسی بر اساس سرفصل درس

تکالیف دانشجو:

پاسخ به سوالات طرح شده توسط مدرس - ارائه مطالب مرتبط با سرفصل در کلاس بصورت فردی یا گروهی

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوطه :

ردیف	فعالیت	نمره
۱	حضور و غیاب	۱ نمره
۲	حضور فعال در کلاس درس	۰/۵ نمره
۳	ارائه تکلیف	۰/۵ نمره
۴	آزمون میان ترم (کتبی)	۴ نمره
۵	آزمون پایان ترم	۱۴ نمره
مجموع نمره		۲۰

ردیف	تاریخ	رئوس مطالب	نوع جلسه حضورى/آنلاین
۱	۱۴۰۳/۱۱/۱۵	نقش پرستار در سلامت مادر و نوزاد-مذاقبت جامعه محور از مادر و نوزاد -استانداردهای مراقبت از سلامت مادر و نوزاد - آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن و پستان - بلوغ	حضورى
۲	۱۴۰۳/۱۱/۲۲	تعطیل رسمی	
۳	۱۴۰۳/۱۱/۲۹	مراحل لقاح- تقسیم تخم- تکامل جفت و اعمال مربوطه رشدو تکامل جنین- گردش خون جنین - وظایف مایع آمنیون و بند ناف	حضورى
۴	۱۴۰۳/۱۲/۶	تعریف واژه ها تشخیص حاملگی (علائم احتمال فرضی و قطعی) - روش محاسبه تاریخ زایمان و طول بارداری	حضورى
۵	۱۴۰۳/۱۲/۱۳	تغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری	حضورى
۶	۱۴۰۳/۱۲/۲۰	تکامل و وظایف مادری در حاملگی - مراقبتهای دوران بارداری-تغذیه ی دوران بارداری	آنلاین
۷	۱۴۰۴/۱/۱۸	ناراحتی های جزئی دوران بارداری- تغییرات رژیم غذایی- واکسیناسیون- ورزش والگوی تنفسی در بارداری	حضورى
۸	۱۴۰۴/۱/۲۵	روشهای بررسی سلامت جنین- ژنتیک و مشاوره ژنتیکی	حضورى
۹	۱۴۰۴/۲/۱	آناتومی سر جنین تعریف وضع قواره قرار نمایش و آنگاژمان و... - انواع لگن - اقطار لگن - نحوه پلویمتری	حضورى
۱۰	۱۴۰۴/۲/۸	مراحل لقاح- تقسیم تخم- تکامل جفت و اعمال مربوطه رشدو تکامل جنین- گردش خون جنین - وظایف مایع آمنیون و بند ناف	آنلاین
۱۱	۱۴۰۴/۲/۱۵	مکانیسم زایمان- تئوریهای مربوط به زایمان، علائم(حقیقی وکاذب) ومراحل زایمان- تغییرات فیزیولوژیک حین زایمان ومراقبتهای پرستاری مربوطه	حضورى
۱۲	۱۴۰۴/۲/۲۲	مکانیسم زایمان- تئوریهای مربوط به زایمان، علائم(حقیقی وکاذب) ومراحل زایمان	حضورى
۱۳	۱۴۰۴/۲/۲۹	تغییرات فیزیولوژیک حین زایمان ومراقبتهای پرستاری مربوطه	حضورى
۱۴	۱۴۰۴/۳/۵	روشهای کاهش درد- روشهای مختلف کاهش دردغیر دارویی ودارویی	حضورى

منابع اصلی درسی:

- 1.Leifer, G. Introduction to Maternity and pediatric nursing: Elsevier.
- 2.Lowdermilk, D.L.,Cashon,M.,Perry, SE.,Alden,K.,Olshansky,E. Maternity and Women's Health Care-e-book: Elsevier Health Sciences.
- 3.Murray,S.S.,Mckinney,E., Gorrie, T.M., Holub,K.,Jones,R. Foundations of MaternalNeoborn and Womens Health nursing:Elsevier.

منابع پیشنهادی جهت مطالعه بیشتر:

- پرستاری مادران و زنان .مترجم فدایی- گلی- فیروزه
- پرستاری و بهداشت مادران ونوزادان لیفر، ترجمه مهناز شوقی
- پرستاری مادران و نوزادان. ذوالفقاری

آنلاین	دوره نگاهت و تغییرات فیزیولوژیک بعد از زایمان ومراقبتهای پرستاری مربوطه	۱۴۰۴/۳/۱۲	۱۵
حضور	تنظیم خانواده	۱۴۰۴/۳/۱۹	۱۶
حضور	امتحان پایان ترم	۱۴۰۴/۳/۲۷	۱۷
حضور	نوزادان طبیعی ، نارس کم وزن ودیررس را تعریف کرده ومشخصات و مراقبتهای پرستاری مربوط	۱۴۰۴/۳/۵	۱۸
آنلاین	اختلالات همولتیک نوزاد، یرقان فیزیولوژیک وپاتولوژیک علائم ،علل ومراقبتهای پرستاری مربوطه تشخیص های پرستاری و فتوتراپی ،دارودرمانی و تعویض خون و مراقبتهای مربوط به هیپوترمی در نوزاد و هیپو گلیسمی،خفگی در نوزاد	۱۴۰۴/۳/۱۲	۱۹
حضور	سندرم دیسترس تنفسی در نوزاد، علل ،علائم، تشخیص، درمان ومراقبتهای پرستاری آن	۱۴۰۴/۳/۱۱	۲۰
حضور	مراقبت های پرستاری بعد از تولد نوزاد و ب نحوه صحیح تغذیه نوزاد –اقدامات مربوط به احیای نوزاد	۱۴۰۴/۳/۱۸	۲۱